

<https://www.mixanitouronou.gr/lati-i-lexi-kivisti-veeni-ago-ton-timo-o-tourismos-ago-ton-torno-ke-to-baleto-ago-to-wallizo-i-sinapastiki-peripetia-ton-lexon/>

Κυβίστηση (κολοτούμπα) και ο Ερντογάν?

(Υποναύαρχος (εα) Γεώργιος Τσόγκας ΠΝ)

Τις τελευταίες ημέρες καταγράφονται εξελίξεις και παρατηρούνται έντονες διαβουλεύσεις σε ότι αφορά στην Συρία και στις σχέσεις Τουρκίας Ρωσίας, στην γειτονική Λιβύη όπου οι δυνάμεις του στρατηγού Χαφτάρ προσεγγίζουν (με διενέργεια μαχών με τις δυνάμεις του κ. Σάραζ) την Τρίπολη, αλλά και στην Α. Μεσόγειο όπου η Τουρκία επιβεβαιώνει εκ νέου τις προθέσεις της για διενέργεια έρευνας και γεωτρήσεων στην ευρύτερη περιοχή της ΑΟΖ που εκείνη θεωρεί ότι ως δηλωθείσα (υποστηριζόμενη και από το Τουρκο-Λιβυκό μνημόνιο) στον ΟΗΕ, δύναται να αξιοποιήσει.

Η Τουρκία πέραν του ότι ανακοινώνει τα σχέδια της και δεν πρέπει να ξαφνιάζει όταν τα υλοποιεί, μάλλον «αντιγράφει» πρωτοβουλίες και δράσεις σε ότι αφορά στο περιφερειακό της περιβάλλον. Η ίδια βέβαια θεωρεί ότι είναι μια «pivotal power» και ως τέτοια δηλώνεται σε κάθε ευκαιρία.

Οι τελευταίες εξελίξεις στην Συρία με τις συριακές δυνάμεις να προελαύνουν στο Ιντλίμπ (ή Ιντλέμπ), τις πρόσφατες ανοικτές δηλώσεις υπέρ του από Ρώσους αξιωματούχους, και μετά τις αλληπάλληλες διαβουλεύσεις (φανερές και μυστικές) με την Ρωσία, εκτιμώ ότι έχει καταλάβει ότι το παιχνίδι στη Συρία δεν της βγαίνει...

Η Ρωσία επέλεξε να υποστηρίξει σθεναρότερα έναν από τους τελευταίους συμμάχους και γεωπολιτικούς της υποστηρικτές, τη Συρία και τον πρόεδρο αυτής κ. Άσαντ. Άρα τα οποία σημεία της «παραγωγικής ασάφειας» στις μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας συμφωνίες ερμηνεύονται και από τις δύο πλευρές κατά το δοκούν για να δικαιολογηθούν οι όποιες κινήσεις δεν βρίσκουν σύμφωνες τις δύο πλευρές. Εξ ου και οι τελευταίες δηλώσεις (στο πλαίσιο συναντήσεων στο περιθώριο της συνόδου ασφαλείας του Μονάχου) για τις μεταξύ τους σχέσεις που ομολογουμένως πάντως σε ενεστώτα χρόνο καταβάλλονται έντονες διπλωματικές προσπάθειες για να μην διαρραγούν.

Στο δυτικό όριο της γαλάζιας πατρίδας, στη Λιβύη, τα πράγματα επίσης δεν βαίνουν ευνοϊκά. Ενάντια στο πλαίσιο των αποφάσεων της συνόδου του Βερολίνου, και βεβαίως ενάντια στις αποφάσεις του ΟΗΕ, η Τουρκία εξακολουθεί να υποστηρίζει (παρεμβαίνει με ένοπλες δυνάμεις) την πλευρά του κ. Σάραζ. Το πλέον βέβαιο (και μάλλον αδιάφορο γι' αυτήν) είναι ότι έχει διεθνώς αποκαλυφθεί και εκτεθεί. Επίσης βέβαιο που την ενδιαφέρει και προβληματίζει είναι το κόστος που καλείται να υποφέρει, τόσο το οικονομικό (με τη λίρα να αποδυναμώνεται - προσωπικά δεν δέχομαι τα περί κατάρρευσης -) όσο και το διπλωματικό. Συνεχώς αναλώνει διπλωματικό κεφάλαιο στο εξωτερικό αλλά και πολιτικό στο εσωτερικό. Ήδη αυξάνονται οι χώρες (αναγνωρίζεται προς τούτο η έντονη

κινητικότητα της Ελληνικής διπλωματίας προεξέχοντος του κ. Δένδια) που κατακρίνουν τις Τουρκικές επιλογές.

Στην ανατολική Μεσόγειο και στην «γαλάζια της πατρίδα» η Τουρκία καταπατά κάθε αρχή διεθνούς και εθιμικού δικαίου, αδιαφορεί για τις σχέσεις καλής γειτονίας (και όχι μόνο με Ελλάδα – Κύπρο την οποία μάλιστα θεωρεί ως μη υπάρχουσα χώρα), κινείται πειρατικά και υπό τύπο αρπακτικού που караδοκεί για ευκαιριακή λεία στην περιοχή, βασιζόμενη σε απειλές αλλά και υπόνοιες για χρήση ενόπλου βίας εάν η όποια διευθέτηση της περιοχής δεν την συμπεριλαμβάνει στην μοιρασιά των πόρων.

Ποιες είναι ενδεχομένως οι στρατηγικές επιλογές της Τουρκίας σήμερα? Τι ενδεχομένως θα πράξει ο κ. Ερντογάν που έχει πάρει προσωπικά το παιχνίδι πάνω του? Θα δεχθεί αυτή η ηγετική φυσιογνωμία με το υψηλό επίπεδο αλαζονείας να «χάσει» την παρτίδα?

Ο κ. Ερντογάν λοιπόν δεν θα δεχθεί να χάσει ούτε μία μάχη σε κανένα από τα μέτωπα που έχει ανοίξει και έχει εμπλακεί. Και μάλλον προτίθεται να αναλώσει πολλούς πόρους προς αποτροπή ενός τέτοιου ενδεχομένου. Αν κατανοήσει ότι το απευκταίο μάλλον θα επισυμβεί, εκτιμώ ότι θα αντιγράψει τη στρατηγική κίνηση που έκανε γείτονας του ηγέτης ... την περίφημη «πολιτική κυβίστηση (κολοτούμπα)».

Ποιές είναι όμως οι τελευταίες εξελίξεις? Κατά τη συγγραφή του παρόντος βρίσκεται σε εξέλιξη η διάσκεψη Ασφαλείας του Μονάχου στο περιθώριο της οποίας έγιναν διαβουλεύσεις Τουρκίας Ρωσίας μέχρι και το επίπεδο ΥΠΕΞ με σχετικές δηλώσεις¹ και από τους δύο Υπουργούς. Από τις δηλώσεις εκτιμάται ότι τα πράγματα στις μεταξύ τους σχέσεις έχουν οξυνθεί. Παράλληλα, λόγω των επιχειρήσεων στην περιοχή του Ιντλίμπ και του Χαλεπίου, διάφορες πηγές αναφέρουν ότι οι μαχητές (εκατοντάδες χιλιάδες) των μετώπων αυτών (που υποστηρίζονται από την Τουρκία), πέρασαν τα σύνορα προς την νότια Τουρκία εν αναμονή εξελίξεων. Ο κ. Τσαβούσοβλου συναντήθηκε με μέλη του αμερικανικού Κογκρέσου στα οποία επισήμανε ότι η Ουάσιγκτον πρέπει να εργαστεί στην κατεύθυνση της βελτίωσης των σχέσεων με την Τουρκία «και όχι μόνο επειδή υπάρχει ένταση στις σχέσεις Τουρκίας - Ρωσίας». Τέλος ο κ. Ερντογάν είχε τηλεφωνική επικοινωνία με τον κ. Τράμπ για τις εξελίξεις στη Συρία και για την έντονη υποστηρικτική δράση της Ρωσίας στον πρόεδρο κ. Άσαντ.

Η επόμενη εβδομάδα θα είναι εβδομάδα εξελίξεων σε επιχειρησιακό επίπεδο και οι εξελίξεις σε αυτό εν πολλοίς θα καθορίσουν την απόφαση για την ... κυβίστηση.

Μία από τις στρατηγικές επιλογές του κ. Ερντογάν εάν κατανοήσει ότι θα αναγκαστεί σε ήττα των δυνάμεών του στη Συρία η οποία ενδεχομένως να προκαλέσει και εκτροπή των επιδιώξεών του στη Λιβύη (πτώση κυβερνήσεως Σάραζ άρα τελειώς αίολο το αφήγημα του μνημονίου που του υποστηρίζει τη ρητορική της γαλάζιας πατρίδας) με συνεπακόλουθη αρνητική τροπή των εξελίξεων του ζητήματος των ενεργειακών πόρων στην Α. Μεσόγειο?

Η Τουρκία ως πρώτη επιλογή μάλλον θα επιλέξει να απομακρυνθεί γοργά από τη Ρωσία και να επιστρέψει στη Δύση και ο κ. Ερντογάν να «πέσει» εκ νέου στην αγκαλιά του κ. Τράμπ. Αυτό προφανώς δεν είναι εύκολο, ενέχει υψηλό ρίσκο αλλά και υψηλό κόστος. Ο κ. Ερντογάν γνώριζε πολύ καλά στις μέχρι τούδε επιλογές του ότι όπου υπάρχει υψηλό ρίσκο υπάρχει και υψηλό κέρδος αλλά και ενδεχόμενη μεγάλη ζημία (high risk high profit, but high risk great loss)!

---

¹ Ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου έσπευσε να ξεκαθαρίσει ότι προτεραιότητα της Τουρκίας είναι η διπλωματική επίλυση της κρίσης, αλλά αν οι εμπλεκόμενες πλευρές δεν καταφέρουν να φτάσουν σε κοινό τόπο, τότε η Τουρκία θα αναγκαστεί να αναλάβει τα αναγκαία μέτρα. Ο Σεργκέι Λαβρόφ τόνισε ότι Μόσχα και Άγκυρα έχουν καλές σχέσεις, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι συμφωνούν πάντα και σε όλα τα θέματα. (<https://qr.euronews.com/2020/02/15/sto-monaxo-lavrov-kai-tsavousoglou-gia-ti-syria>). Επίσης ζήτησε να σταματήσουν άμεσα οι επιθέσεις στο Ιντλίμπ και μιλώντας σε δημοσιογράφους, ανέφερε ότι ζήτησε από τον κ. Λαβρόφ να συνεισφέρει στην επίτευξη μόνιμης κατάπαυσης του πυρός στην περιοχή, ασκώντας επιρροή στην κυβέρνηση της Δαμασκού. (<https://www.news247.gr/kosmos/tsavousogloy-lavrof-stamatisoy-n-epitheseis-intlimp.7584821.html>)

Ας δούμε πρώτα μερικές από τις παραμέτρους πού συνέστησαν το υψηλό ρίσκο. Η στρατηγική επιλογή της Τουρκίας να προσεγγίσει τη Ρωσία και να αρχίσει να απομακρύνεται από τη Δύση. Η ρητορική απόκλιση (όχι ακόμη εμφανής απόκλιση) από την Ευρωπαϊκή της πορεία και τις επιλεκτικές της προσδοκίες. Το γεγονός ότι έχει «τολμήσει» να παίζει και με τις δύο υπερδυνάμεις σε διπλή σκακιέρα ταυτόχρονα. Η επιλογή της να συντελεί στην αποσταθεροποίηση της ευρύτερης περιοχής της Α. Μεσογείου, περιοχής γεωπολιτικού και στρατηγικού ενδιαφέροντος ΗΠΑ, Ρωσίας αλλά και της Κίνας καθόσον η τελευταία ενδιαφέρεται σημαντικά λόγω των θαλασσιών οδών επικοινωνιών και εμπορίου προς την Ευρώπη. Παραβίαση από πλευράς Τουρκίας των κατά περίπτωση συμφωνιών της (Σότσι και Βερολίνο) με τους αντίστοιχους συνομιλητές και εταίρους της για Συρία και Λιβύη.

Ποιό θα είναι λοιπόν το μεγάλο κέρδος σε Συρία Λιβύη και Α. Μεσόγειο αν τελικά βγει η παρτίδα για τον κ. Ερντογάν? Θα καρπωθεί εδάφη στη Συρία που τελικά είτε θα τα προσαρτήσει στην Τουρκία είτε θα τα χρησιμοποιεί ως ζώνη προστασίας (buffer zone) εξυπηρετώντας τις σε βάθος χρόνου επιλογές του. Θα ενισχυθεί στη Λιβύη, οπότε πέραν της επιρροής της Τουρκίας στην χώρα αυτή, θα υποστηριχθούν άμεσα οι επιδιώξεις του για την γαλάζια του πατρίδα! Το status quo στη Λιβύη (πάγωμα των επιχειρήσεων, δημιουργία συνθηκών διαλόγου των αντιμαχομένων) είναι προς το συμφέρον της Τουρκίας αφού προσφέρει το φιλί της ζωής στην υφιστάμενη κυβέρνηση του κ. Σάραζ. Τέλος θα αποκομίσει την μερίδα της ύαινας στην Α. Μεσόγειο με πειρατικές και άνομες πρακτικές. Ποιά θα είναι η ενδεχόμενη μεγάλη ζημία σε περίπτωση δυσμενών εξελίξεων μένει να διαπιστωθεί. Αν οι μεγάλες δυνάμεις και παίκτες ζωτικών συμφερόντων στην περιοχή της MENA (Middle East and North Africa) αντιληφθούν ότι θίγονται τα ζωτικά τους συμφέροντα και χάνουν γεωπολιτική επιρροή στην περιοχή, και εκλάβουν τον κ. Ερντογάν ως υπαίτιο, δεν θα διστάσουν να τον εξουδετερώσουν πολιτικά, οικονομικά και επιχειρησιακά (αν χρειαστεί) βλέποντας την επομένη ημέρα στην Τουρκία.

Ο κ. Ερντογάν λοιπόν, εάν αντιληφθεί ότι θα βγει ηττημένος στη Συρία, θεωρώντας υπαίτιο τη Ρωσία, επιδιώκοντας με κάθε κόστος να μην δημιουργηθούν οι συνθήκες για την πολιτική του εξουδετέρωση, εκτιμώ ότι θα επιδιώξει άμεση (θα την παρουσιάσει ως ηγετική και σταθερή στις «δυτικές» αξίες) ρήξη σχέσεων με τη Ρωσία και βεβαίως θα δώσει γη και ύδωρ στις ΗΠΑ (F-35, μη ενεργοποίηση S-400) όχι μόνον για να μην φανεί ο ηττηθείς, αλλά κυρίως για να προστατευτεί από το μένος της Ρωσίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι επόμενες κινήσεις του και τα ευκαιριακά οφέλη που θα διεκδικήσει για την «διά παντός» προσκόλληση του στη Δύση, NATO και ΗΠΑ, χρήζουν μεγίστης προσοχής από πλευράς μας.

Στην περίπτωση αυτή στη Λιβύη (όπου ομολογουμένως τα πράγματα είναι ευμενέστερα γι' αυτόν) θα πράξει ότι του επιβληθεί, αρκεί να πετύχει την διατήρηση του status quo της χώρας οπότε να έχει δυνατότητα επίκλησης του παράνομου Τουρκολυβικού μνημονίου (που της προσφέρει αναγνώριση ΑΟΖ στην Α. Μεσόγειο, το οποίο ενδεχομένως να νομιμοποιηθεί έστω και χλιαρά σε ενεστότα χρόνο και από τον ΟΗΕ) δείχνοντας πιστός στην υλοποίηση των αποφάσεων του Βερολίνου.

Τέλος για την Α. Μεσόγειο μάλλον διαφαίνεται ότι τα όποια οφέλη της Τουρκίας, θα προκύψουν από τις διαπραγματεύσεις των δύο προηγούμενων παιγνίων σε Συρία και Λιβύη, αλλά και την αποτελεσματικότητα των ημετέρων ενεργειών, υποστηριζόμενων ανάλογα από τα ευκαιριακά συμφέροντα τρίτων χωρών (ΗΠΑ, Γαλλίας, Γερμανίας και ΗΒ) και από τα δικά μας «αντισταθμιστικά ωφελήματα» προς αυτούς και προς τούτο (αγορά φρεγατών και ευρύτερου υλικού αμυντικών εξοπλισμών, συμφωνίες αμυντικής συνεργασίας, εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, δραστηριοποίηση επιχειρήσεων των εν λόγω χωρών στην Ελλάδα, τουριστικό πριόν κλπ).

Σε ότι αφορά στις δικές μας πλέον επιλογές, σε πρόσφατη σχετική μου ανάλυση² επί των αποτελεσμάτων της Συνόδου του Βερολίνου είχα επισημάνει ότι η χώρα μας έχει ακόμη ευκαιρία διαπραγμάτευσης εγείροντας ζητήματα πλαισίου και κανόνων συμμετοχής (ηγετικών) προσωπικοτήτων της ΕΕ (ενδεχομένως και ΟΗΕ) εκπροσωπώντας αυτήν, σε ενέργειες και πρωτοβουλίες τύπου επιλεκτικών προσκλήσεων για διεθνή ζητήματα (Βερολίνο), προσωπικότητες μάλιστα για τις οποίες συμφωνήσαμε στην εκλογή τους (και για τις οποίες σε κάθε διεθνή οργανισμό γίνεται πρώιμη εσωτερική διαπραγματευτική κίνηση αποδοχής των). Η υπό πλαίσιο και όρια (και επί τη βάση συμφωνίας των κρατών μελών) έκφραση θέσης από τους Ευρωπαίους γραφειοκράτες σε κάθε συμμετοχή τους, έχει στόχευση στο να μην αφήνει περιθώριο επιλογών στην Τουρκία (εν προκειμένω) ενάντια στα Ελληνικά (άρα και διαμορφωμένα επί τη βάση πρότερης συμφωνίας Ευρωπαϊκά) συμφέροντα.

Σε ότι αφορά στον ΟΗΕ, η Χώρα μας θα πρέπει να προβαίνει σε καταγγελία των παραβατικών και παράνομων συμπεριφορών της Τουρκίας σε κάθε περίπτωση και ευκαιρία. Προφανώς και απαιτείται η ημέτερη εγρήγορση και η έντονη διπλωματία για συνέργειες, επίτευξη συμμαχιών αλλά και η έγκαιρη πλήρωση υποχρεώσεων (οριοθέτηση ΑΟΖ) από πλευράς μας.

Τέλος σε ότι αφορά σε διμερείς με την Τουρκία εξελίξεις, προφανώς απαιτείται εγρήγορση, αποτρεπτική προετοιμασία, έγκαιρη λήψη απόφασης και εμπιστοσύνη στις πολιτικές και στρατιωτικές επιχειρησιακές ηγεσίες, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψιν το ενδεχόμενο ενός «ατυχήματος» μέχρι και αυτό του «θερμού επεισοδίου», οπότε επίσης ενδεχομένως να βρεθούμε προ τετελεσμένων στο δρόμο για τη Χάγη!

---

² <https://www.liberal.gr/apopsi/berolino-libui-mia-sunodos-apomonomenon/283801>